

XXV Ogólnopolskie Młodzieżowe Seminarium Astronomiczne w Grudziądzu, 26—28 marca 2009 r.

Młodzi miłośnicy astronomii z całej Polski już tradycyjnie spotkali się w pierwszym tygodniu wiosny w Grudziądzu. Tam właśnie, w siedzibie Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika, odbył się finał jubileuszowego XXV OMSA. Pod tym skrótem kryje się Ogólnopolskie Młodzieżowe Seminarium Astronomiczne im. Profesora Roberta Głębockiego, które może się już pochwalić profesjonalnie prowadzoną stroną internetową: <http://www.grudziadz.planetarium.pl/omsa>. To największa impreza o zasięgu ogólnopolskim, organizowana przez planetaria w Grudziądzu i w Olsztynie, nie mająca odpowiednika wśród innych konkursów astronomicznych. Jubileusz obchodzony w bieżącym roku nie oddaje w pełni dziejów przedsięwzięcia, bowiem poprzedzało je 10 seminariów międzywojewódzkich, a jeszcze wcześniej — kilka miejskich, międzyszkolnych seminariów astronomicznych i astronautycznych, stąd też można by historię rozszerzyć aż do 40 lat. Doczeka się ona zapewne osobnego podsumowania na łamach „Uranii – Postępów Astronomii”. Warto jedynie przypomnieć, że wieloletnimi organizatorami i dobrymi duchami przedsięwzięcia byli dr Kazimierz Schilling z Planetarium w Olsztynie oraz Małgorzata Śróbka-

Kubiak (wraz z mężem Mirosławem Kubiakiem) z grudziądzkiego planetarium. Ich spadkobiercami pozostają p. Ewa Janaszak z Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego oraz p. Sebastian Soberski z Grudziądza.

Każdego roku kilkaset osób z całego kraju — uczniów szkół ponadgimnazjalnych — przygotowuje referat na wybrany temat, niejednokrotnie wynikający z własnych zainteresowań, doświadczeń, czy obserwacji. Pisemne, kilkustronicowe opracowanie jest podstawą do zakwalifikowania i zaproszenia autora referatu do jego wygłoszenia w trakcie wojewódzkiego seminarium. Organizatorami wojewódzkich konkursów i seminariów były i nadal są Kuratoria Oświaty lub Departamenty Edukacji Urzędów Marszałkowskich oraz Wojewódzkie Ośrodki Metodyczne lub Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli.

Merytoryczną opiekę nad seminariami sprawują Polskie Towarzystwo Astronomiczne, Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii i Polskie Towarzystwo Astronautyczne, które między innymi delegują zawodowych astronomów do jury OMSA. Oceniając referaty, wygłaszane podczas seminariów wojewódzkich oraz w Grudziądzu podczas OMSA, bierze się pod uwagę merytoryczną wartość i poprawność, dy-

daktyczną wartość referatu i sposób jego prezentacji przed licznym audytorium, a także reakcję autora na uwagi zgłaszane w dyskusji. Warto dodać, że młodzi ludzie, przygotowując referaty, nabywają przy okazji umiejętności, jakie nie zawsze są potrzebne podczas olimpiad przedmiotowych, ale bardzo przydatne podczas późniejszych studiów czy pracy zawodowej.

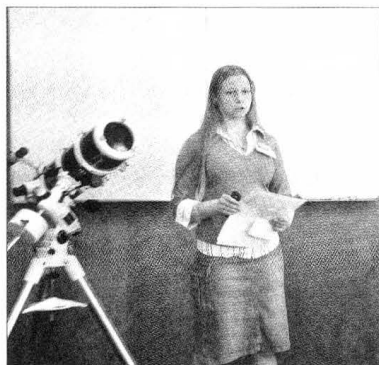
Z etapu wojewódzkiego wyłaniane są zwykle 2 osoby referujące oraz dodatkowe dwie, które jadą do Grudziądza w charakterze słuchaczy — kibiców. Do tegorocznego finału zakwalifikowano 31 prac, reprezentujących 16 województw. Prace podzielono na trzy sesje, obejmujące Układ Słoneczny, Gwiazdy i Wszechświat oraz Obserwacje nieba i tematy różne. Autorzy i słuchacze, jak zwykle, mieli do dyspozycji wszechstronnie wyposażoną i funkcjonalną salę wykładową planetarium oraz możliwość obejrzenia seansu w sali projekcyjnej i wykorzystania teleskopów znajdujących się w grudziądzkim obserwatorium. Ich wystąpieniom przysłuchiwała się komisja w składzie: prof. Andrzej Woszczyk (przewodniczący), mgr Ewa Janaszak, dr Magdalena Sroczyńska-Kożuchowska, dr Henryk Branczewicz, dr Adam Michalec i niżej podpisany.

Po gorącym przywitaniu przez gospodarzy — Sebastiana Soberskiego z Planetarium w Grudziądzu oraz Dyrektora Zespołu Szkół Technicznych (na terenie którego znajduje się planetarium i obserwatorium), p. Adama Szewczuka, jury przystąpiło do pracy, przysłuchując się referatom i towarzyszącym im dyskusjom, niejednokrotnie komentując poruszane tematy i problemy oraz zachęcając uczestników seminarium do kontynuowania zainteresowań tematyką astronomiczną i doskonalenia własnych umiejętności. Jak zwykle (bo dla wszystkich jurorów było to już któreś z kolei seminarium) pozostawaliśmy pod wrażeniem pasji poznawania przez młodych ludzi otaczającego nas świata i Wszechświata. Jak zawsze stanęliśmy też przed bardzo trudnym zadaniem oceny prac



„Jak zostałem popularyzatorem astronomii” — referuje Mariusz Bazylak z Wydmin.

Fot. Gerard Szukay



Agnieszka Wyłupska z Grudziądza mówi o Galileusz i jego obserwacjach.

Fot. Gerard Szukay

niezwykle różnorodnych. Niektóre z nich były pracami opisowymi, przygotowanymi na podstawie dostępnej literatury, inne wypełnione samodzielnymi pomysłami (np. modułu dla marsjańskiej ekipy astronautów). Niektóre opracowane na podstawie własnych pierwszych doświadczeń w bezpośrednim kontakcie z rozgwieżdżonym niebem, inne — wykorzystujące najnowsze technologie do zdobywania cyfrowych obrazów, niekiedy nawet bez konieczności prowadzenia bezpośrednich obserwacji. Niektóre okupione wyrzeczeniami i powstające dzięki pasji zapaleńców działających samodzielnie z dala od jakichkolwiek ośrodków czy instytucji, inne prowadzone pod czujnym okiem profesjonalnych astronomów. Zdecydowanym atutem każdego z referatów może jednak być i było autentyczne zainteresowanie, próba rozwiązania intrygującego problemu, dociekliwość i wkład pracy w uzyskanie wyników i ich przygotowanie do jak najlepszego zaprezentowania. Te właśnie doświadczenia mogą być naprawdę bezcenne i dają młodym ludziom świetną praktykę w kształtowaniu umiejętności, która okazuje się niezwykle ważna w dzisiejszym świecie: krótkiego, zwięzłego, klarownego, a jednocześnie sensownego, rzetelnego i wartościowego przedstawienia swoich osiągnięć i wiedzy.

Po wysłuchaniu wszystkich referatów jury zdecydowało nie przyznawać I miejsca, lecz — ze względu na wysoce i wyrównany charakter kilku prac — przyznać aż cztery II miejsca. Uzyskali je (w kolejności alfabetycznej): Małgorzata Bańka ze Staszowa (w woj. świę-

tokrzyskim) za referat „Obiekty koorbitalne z Ziemią”, Paweł Biernacki z Wrocławia („Obróbka astrofotograficzna”), Rafał Sarniak z Torunia („Struktury magnetyczne we Wszechświecie”) oraz Jakub Zaborowski ze Szczecina („Wykorzystanie 7-metrowego radioteleskopu do obserwacji...”). Dalsze miejsca (wyróżniono do 10. włącznie) zajęli:

3. Oskar Braszczyński, Radomsko („Czas jako czwarty wymiar czasoprzestrzeni”).

4. Anna Jacyszyn, Świnoujście („Zjawisko akrecji, czyli o decydującej roli sił grawitacji...”).

5. Mirosław Kołodziej, Niepołomice („Możliwości zrobotyzowanych teleskopów a oczekiwania szkolne — projekt microobserwatory”).

6. Tomasz Urseł, Bolesławiec („Silniki pojazdów kosmicznych”).

7. Krystian Iłkiewicz, Ostróda („Czarna dziura”).

8. Agnieszka Jarasz, Zabrze („Obserwacje i odkrycia astronomiczne dla każdego”).

9. Damian Świeczkowski, Skórcz („Czarne dziury i ich wpływ na ewolucję Wszechświata”).

10. Marianna Adamów, Wołczyn („Osobliwości księżycowe — Io i Tryton”).

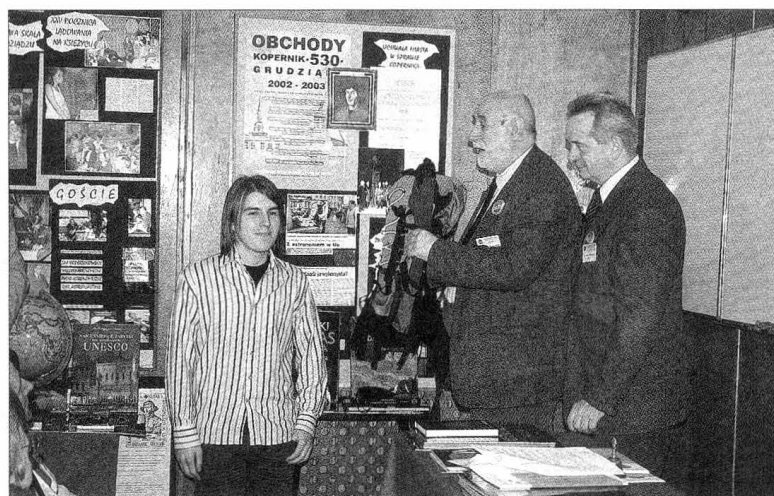
Zdobywcy najwyższych miejsc otrzymali w nagrodę atrakcyjne lornetki, aparaty fotograficzne, statywy, piękne albumy i atlasy nieba. Fundatorami nagród byli: Marszałek Województwa

Kujawsko — Pomorskiego, Polskie Towarzystwo Astronomiczne, Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, Fundacja Astronomii Polskiej, Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci, Planetarium w Olsztynie, Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Grudziądzu, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Grudziądzu, Kuratoria i Urzędy Marszałkowskie, Starostwa i inne instytucje. Wszyscy uczestnicy otrzymali kalendarze MRA 2009 oraz archiwalne egzemplarze od Redakcji czasopisma „Urania — Postępy Astronomii”, a także obrotowe mapy nieba.

Dodatkową nagrodę (plecak Campus) dla najmłodszego prelegenta — był nim Mateusz Salamon z Radnicy w woj. lubuskim — zapewnił Fundusz im. Tadeusza Jarzębowskiego, wieloletniego jurora OMSA. Tak jak w poprzednich kilku latach, wspaniały prezent (walizkę podrózną) zapewniła publiczność — laureatem jej głosowania został Oskar Braszczyński, zaś równorzędne II miejsce w głosowaniu publiczności uzyskali: Paweł Biernacki, Łukasz Góralski z Grudziądza i Mateusz Malenta z Częstochowy (otrzymując ufundowane przez uczestników układanki).

Tradycyjnie już OMSA zakończyło miłe towarzyskie spotkanie przy ciastkach, herbacie i kawie. Nawiazane znajomości z pewnością będą kontynuowane, a wielu uczestników spotka się ponownie w Grudziądzu w dniach 25—27 marca 2010 r. na... XXXVI OMSA.

Krzysztof Rochowicz



Najmłodszy uczestnik Seminarium Mateusz Salamon z Radnicy otrzymuje nagrodę Fundacji Tadeusza Jarzębowskiego. Fot. Mateusz Wiśniewski